

In tetg segir sur il chau

■ **Donns vi da tetgs e vi d'implants solars èn frequents suenter envierns cun blera naiv. Cun ina construcziun sco ch'i tutga e cun in mantegniment regular pon els vegnir evitads. Tetgs da crap èn spezialmain intensivs en quai che pertutga il mantegniment.**

Donns vi da tetgs èn fitg frequents

La locuziun «in tetg segir sur il chau» mussa la gronda impurtanza dal tetg d'in edifiz. El garantescha in abitar segir. Per ils abitants e per ils utilisaders èsi fitg dischagreabel sch'in tetg cula u sch'el croda schizunt ensemen. Sche terzas persunas vegnan donnegiadas da naiv che croda giu dal tetg u da parts da l'edifiz che crodan giu, sco p. ex. quadrels, panels solars libers e.u.v., ston ils proprietaris dals edifizis surpigliar la responsabladad. In mantegniment manglus ha per consequenza che las prestaziuns d'assicuranza vegnan reducidas. «Donns vi da tetgs» è il gener da donns elementars che vegn annunzià il pli savens a l'Assicuranza d'edifizis dal Grischun e che chaschuna ils custs ils segund gronds. En quest connex èn il squitsch da naiv ed in zic main savens il vent burascus ils motivs ils pli derasads.

Evitar donns dal squitsch da naiv

La meglra protecziun per ina chasa è in tetg ch'è costruì tenor l'art da construir e che vegn mantegnì regularmain. La norma SIA 261 definescha las pretenziuns da pais ch'in tetg sto purtar. Questas valurs valan er per implants solars. Uschia sto in tetg a piz en la Val dal Rain grischuna stuair pudair purtar circa 200 kg/m². Il medem tetg a Claustra sto pudair purtar 550 kg/m², a San Murezzan 700 kg/m² u quel d'in edifizis d'alp sin 2000 m autezza circa 1100 kg/m². Las valurs exactas per in tschert lieu pon vegnir calculadas da l'inschigner da construcziun. In tetg a piz costruì en moda

Segli-Maria, 2014.

FOTO B. MEULI, MEULI SA

professionala arriva da purtar a Claustra tschint m naiv frestga e circa 1,5 m naiv veglia u bletscha. Savens dumondan proprietaris d'edifizis en envierns sco quest

la GVG sch'els duain distgargiar il tetg cun palar giu la naiv. Da princip beneventa la GVG questa mesira, ma mo sch'ella vegn exequida d'ina persuna spe-

zialisada – dal cuvratetgs. La lavur sin in tetg cuvert da naiv è fitg privlusa per persunas betg spezializadas, e sche la naiv vegn palada giu en moda betg correcta pon ultra da quai er anc resultar donns. Quests custs porta il proprietari. Las persunas assicuradas pon e duain gidar a reducir ils donns cun controllar il stadi dal tetg suenter mintga grev enviern u periodicamain mintga trais onns e cun laschar far las reparaturas necessarias. Il sistem da solidaritad na duai betg vegnir sutminà, q.v.d. i na duain betg vegnir pajads donns che chaschunan in augment da la premia per proprietaris d'edifizis conscienzius. Quadrels libers u defects ed indrizs per retegnair la naiv ruts ston vegnir fixads u remplazzads. Implants solars ston esser fixads sco ch'i tutga ed els ston esser adattads per ils pais menziunads qua survart.

Tetgs da crap èn bels, ston però vegnir tgirads

Oravant tut en las Vals dal sid, en Valragn, en la Val d'Avras u a Val S. Pieder vesan ins blers tetgs da crap fitg bels. Plattas da crap sin tetgs èn esteticas e durablas. Ma quests tetgs dovran ina tgira intensiva perquai che las plattas da crap sa spostan en spezial en envierns cun blera naiv. Quai ch'era absolutamain cler per ils proprietaris en tschientaners passads, numnadamain da controllar il tetg mintga onn e da giustar las plattas spustadas, vegn oz savens tralaschè. Suenten in enviern cun squitsch da naiv resta enavos ina clientella dischillusiunada da l'assicuranza perquai che donns chaschunads d'infiltraziun d'aua n'èn betg cuvrìds da la GVG. Er per questa controlla èsi recumandabel da consultar il specialist e da far ina controlla suenter mintga enviern cun blera naiv, uschiglio mintga trais onns ed en cas da tetgs pli giuvens che 20 onns mintga tschintg onns.

Markus Feltscher, directur Assicuranza d'edifezis dal chantun Grischun